

September 2012

Wijkontwikkelingsplan Grauwe Polder

Inhoudsopgave wijkplan Grauwe Polder

Samenvatting	3
Inleiding	5
De wijk in het kort	7
Thema's	
• Wonen	12
• (Sociaal-maatschappelijke) activiteiten en voorzieningen	17
• Openbare ruimte	23
• Milieu	27
• Mobiliteit/verkeer	29
• Veiligheid	30
• Werken	32

Bijlagen:

- Uitvoeringsprogramma 2012-2015
- Verslagen bijeenkomsten 5 juli 2011 en 16 april 2012

Samenvatting

Algemeen

Grauwe Polder is de grootste wijk van Etten-Leur. Tevens de meest groene wijk. Er staan circa 2.400 woningen en er wonen circa 5.800 mensen. De wijk kent nauwelijks fysieke en sociaal-maatschappelijke problemen. Er zijn wel enkele aandachtspunten voor de periode tot 2020. De wijk vergrijsst en ontgroent. Ook heeft de wijk het grootste aantal allochtonen. Een deel van de wijk heeft verhoudingsgewijs een groot aantal mensen met een uitkering. In 2012 gaat het sociale wijkteam van start. Een uitgelezen kans om samen met bewoners problemen op te sporen en snel aan te pakken. En om op zoek te gaan naar kansen om bewoners actief in te zetten voor hun wijk. Acties die aansluiten bij en invulling geven aan de in 2012 vastgestelde (uitgangspunten van de) Toekomstvisie. Acties die geleid worden door de toegekende prioriteiten van de gemeenteraad en diverse partners bij de uitwerking via de Takendiscussie volop de aandacht zullen krijgen.

Wonen: nog volop nieuwbouw en aanpak bestaande woningen

De komende jaren worden er door Woonstichting Etten-Leur en andere bouwers nog een kleine 500 huur- en koopwoningen gebouwd. Hiervan komen volgens huidige plannen maximaal 370 woningen in de Streek. De geplande woningbouw biedt vooral kansen voor starters en senioren.

In de bestaande voorraad gaat Woonstichting Etten-Leur verder met onderhoud. Door onder andere duurzame ingrepen wordt de kwaliteit van het bezit verbeterd. De klant gaat het in positieve zin merken in de portemonnee.

Sociaal-maatschappelijk: vanaf 2016 Brede School

Vanaf 2014 wordt officieel gestart met de plannen voor de Brede School. Via nieuwbouw en deels via verbetering van de gebouwen van de Klankhof en de Gong krijgt de wijk vanaf schooljaar 2016-2017 haar centrale ontmoetingsplek.

Openbare ruimte: geen grote acties, wel ruimte voor bewonersinitiatieven

Er is de afgelopen jaren al heel wat opgeknapt in de wijk. De komende jaren staat concreet aanpak van het straatwerk in de Pianohof op de planning. Bewoners in de wijk zijn te spreken over de plannen 'Veilig achterom'. Voor 2013 en volgende jaren staan gemeente en Woonstichting Etten-Leur open voor initiatieven, mits de bewoners er zelf nadrukkelijk de handen voor uit de mouwen steken. Dat geldt ook voor andere acties in de openbare ruimte.

Milieu: aanspreken op gedrag

Hondenpoep en zwerfafval zijn net als elders in Etten-Leur grote ergernissen. Via gerichte acties krijgen deze onderwerpen aandacht van de gemeente. Belangrijk is dat bewoners elkaar aan spreken op het gedrag.

Veiligheid: problemen snel aanpakken, buurtpreventie biedt wellicht uitkomst

Groepen jongeren zorgen voor toenemende (gevoelend van) overlast. De aanpak hiervan krijgt bij politie en gemeente (als opdrachtgever voor het jongerenwerk) hoge prioriteit. Er zijn hoge verwachtingen van het project buurtpreventie dat uiterlijk begin 2013 met bewoners van de wijk wordt besproken.

Verkeer/parkeren: geen wijzigingen verkeer en vervoer voorzien, parkeren wel aandacht

Het nieuwe gemeentelijke verkeer- en vervoerplan wordt in 2013 vastgesteld. Er worden geen wijzigingen voorzien in het wegennet. Ook het openbaar vervoer blijft ongewijzigd. Knelpunten parkeren die te maken hebben met gedrag van bewoners zullen in eerste instantie door bewoners zelf opgelost moeten worden. Knelpunten die veiligheid en doorstroming ernstig belemmeren worden snel door de gemeente opgelost. Alles in goed overleg en waar mogelijk in samenwerking met bewoners.

Wijkontwikkelingsplan Grauwe Polder

Werken: bewoners zetten zich in voor hun buurt

Via onder andere het project 'Buurt voor buur(t)' worden mensen met een uitkering ingezet om bewoners van de wijk te ondersteunen. Verder stelt de gemeente in wijkaccommodaties ruimte beschikbaar voor startende zelfstandige ondernemers uit de wijk.

Wijkontwikkelingsplan Grauwe Polder

Inleiding

Op 15 september 2008 stelde de gemeenteraad na overleg met bewoners en organisaties het wijkontwikkelingsplan (WOP) voor de wijk Grauwe Polder vast. Vanaf 1 april 2009 is jaarlijks de stand van zaken uitvoering WOP in beeld gebracht. Voortgangsrapportages zijn te raadplegen via de gemeentesite, **Wonen & Leven , Wijk & Buurt, Haal het beste uit je wijk, Grauwe Polder.**

In het WOP was aangekondigd dat eind 2011 gestart zou worden met evaluatie en herijking. Via de bewonersbijeenkomst van 5 juli 2011 is daarvoor de aanzet gegeven.

Aandachtspunten actualisering WOP

In september 2008 waren enkele ontwikkelingen nog niet duidelijk respectievelijk onderwerp van gesprek. Voorbeelden hiervan: de locatie voor de brede school, woningbouwplannen zoals De Streek.

Het WOP voor Grauwe Polder was één van de eerste in zijn soort. Op verzoek van de gemeente en Woonstichting Etten-Leur heeft een zogeheten 'inspiratieteam' in 2009 het WOP beoordeeld. Het team bestond uit mensen met diverse (culturele) achtergronden. Allen hadden veel ervaring in wijken en met wijkgericht werken. Tijdens een bezoek aan de wijk stelde het team vast dat het WOP van 2008 vooral accent legt op fysieke onderwerpen, zoals de openbare ruimte, woningbouw en de bouw en het onderhoud van voorzieningen. Er is verhoudingsgewijs weinig aandacht voor sociaal-maatschappelijke onderwerpen zoals specifieke problemen waardoor mensen niet mee kunnen doen in de samenleving en de manier waarop mensen met elkaar om (willen) gaan. Daarvoor is het belangrijk om als professionele organisaties contact te leggen met mensen, achter de voordeur te komen en gericht hulp te bieden.

Fysiek gebeurt er best veel in deze wijk. De projecten met (verlichting van) achterpaden en aanpak van voortuinen zijn hier goede voorbeelden van. Wat er gebeurt is vaak op één onderwerp en één straat gericht. Door er andere onderwerpen bij te betrekken, naar een groter gebied te kijken en vooral bewoners zelf een bijdrage te laten leveren, wordt wijkgericht gewerkt. En juist die manier van werken is wat de gemeente, Woonstichting, Surplus en andere professionele partijen betreft het uitgangspunt vanaf 2011. Voor 2012 is voor het eerst een wijkagenda vastgesteld. Daarin ligt vast wie wat gaat doen. De wijkagenda is een dynamisch document. Tijdens wijkoverleggen en themabijeenkomsten bepalen bewoners en wijkpartners prioriteiten en welke partij(en) er vervolgens mee aan de slag gaan.

Aanpak en proces

De bewonersbijeenkomsten van 5 juli 2011 en 16 april 2012 zijn gebruikt om onderwerpen en acties met bewoners te bespreken. De laatste bijeenkomst is gecombineerd met een bezoek van de gemeenteraad.

Bewonersbijeenkomst 5 juli 2011

Tijdens deze bijeenkomst is terug geblikt op bereikte resultaten sinds eind 2008. Bewoners hebben tijdens workshops kennis kunnen nemen van actuele ontwikkelingen en aan kunnen geven wat hun mening is over de verschillende thema's die voor de wijk zijn benoemd. Daarbij zijn bewoners uitgenodigd om actief mee te denken en waar nodig een bijdrage te leveren. De resultaten van de workshops (zie bijlagen) zijn schriftelijk ter kennis gebracht van alle deelnemers en via internet beschikbaar gesteld aan alle andere bewoners en partners.

Bewonersbijeenkomst 16 april 2012

Tijdens deze bijeenkomst is toegelicht wat is gedaan met de onderwerpen die tijdens de bijeenkomst van juli 2011 zijn opgehaald. De bijeenkomst is vooral gebruikt om met bewoners en wijkpartners de onderwerpen en prioriteiten voor acties 2012 en volgende jaren te benoemen. De resultaten van deze bijeenkomst (zie bijlagen) zijn schriftelijk vastgelegd en beschikbaar gesteld aan deelnemers en geïnteresseerden. De resultaten zijn tevens via Internet beschikbaar gesteld aan alle andere bewoners en partners.

Toekomstvisie en Takendiscussie

Bij het maken en uitwerken van een WOP staan heel nadrukkelijk de wensen en behoeften van onze inwoners centraal. Samenwerking is het middel om gewenste doelen te bereiken. Daarbij wordt van deelnemers verwacht dat ze (meer) verantwoordelijkheid nemen. Drie essentiële uitgangspunten van de Toekomstvisie die in maart 2012 door de gemeenteraad is vastgesteld. Via wijkgericht werken met een jaarlijkse wijkagenda worden prioriteiten in acties bepaald. Duidelijk is wie welke rol heeft bij de feitelijke uitwerking van de wijkagenda. Bewoners hebben er als geen ander baat bij dat er woningen worden gebaat en voorzieningen op peil blijven. Hun belangrijkste rol is een actieve bijdrage te leveren aan prettig wonen en leven in wijk en buurten. In dit WOP worden daar eerste aanzetten voor gedaan. Er liggen diverse kansen voor bewoners om meer het voortouw te nemen. Een initiatief dat in het kader van de in 2013 af te ronden Takendiscussie zal worden gestimuleerd.

De wijk in het kort: nieuwe grenzen in verband met ontwikkelingen in De Streek

Grauwe Polder is een grote wijk gelegen in het zuidwesten van de gemeente, grotendeels gebouwd in de jaren zeventig en een stukje in de jaren tachtig.

De wijk bestaat uit de volgende vijf buurten:

- Het deel dat wordt begrensd door de Bisschopsmolenstraat, de Beiaard en de Roosendaalseweg (zie onderstaande kaart: Zuid, Grauwe Polder 1).
- Het deel dat wordt begrensd door de Beiaard, de Triangeldeef, de Grauwe Polder en de Roosendaalseweg (zie onderstaande kaart: Zuid, Grauwe Polder 2).
- Het deel dat wordt begrensd door de Grauwe Polder, de Triangeldeef, de Beiaard, de Tamboerijn en de Bisschopsmolenstraat (zie onderstaande kaart: Zuid, Grauwe Polder 3).
- Het deel dat wordt begrensd door de Grauwe Polder, de Tamboerijn, de Streek en de Bisschopsmolenstraat (m.u.v. 't Withof) (zie onderstaande kaart: Zuid, Grauwe Polder 4).
- Het deel dat wordt begrensd door de Grauwe Polder, het terrein van (klooster) 't Withof en De Streek tot aan rijksweg A58. (zie onderstaande kaart: Zuid, Grauwe Polder 5)

Feiten en cijfers

Wie wonen er anno 2012 in de wijk? Hoe ontwikkelt de bevolking zich de komende jaren? Welke sociaal-maatschappelijke vraagstukken zijn aan de orde? Hoe zit het met aspecten als veiligheid en betrokkenheid. In dit hoofdstuk kort de relevante feiten en cijfers op een rij. Bij de thema's wordt nader ingegaan op wat het voor ontwikkelingen in de wijk inhoudt.

Nog steeds de grootste en meest groene wijk

De wijk kenmerkt zich door een ruime, groene opzet met voornamelijk eengezinswoningen en een diverse bevolking. De wijk heeft verschillende deelgebieden met een eigen karakter. De wijk heeft een 'gouden rand' met ruime vrijstaande woningen die goed in de markt liggen. Het noordelijke gedeelte, dat ook qua opbouw gedifferentieerder is, is gelegen naast het vernieuwde centrum van Etten-Leur. Dit gedeelte profiteert van de hier aanwezige voorzieningen. Meer zuidelijk staan overwegend complexen met (sociale) huurwoningen.

Wijkontwikkelingsplan Grauwe Polder

Het bezit van Woonstichting Etten-Leur maakt een betere indruk dan dat van particuliere verhuurders. De particuliere huurwoningen zijn zeker een aandachtspunt de komende jaren.

Betrokkenheid en sociale samenhang

De burgerpeilingen 2008 en 2010 laten zien dat bewoners van de wijk Grauwe Polder iets meer betrokken zijn bij (ontwikkelingen in) hun wijk. Dat is een positieve ontwikkeling. Daar staat een aanzienlijke afname tegenover van deelname aan overleg over ontwikkelingen. De afname zit vooral in de groep tot 45 jaar en deels ook vanaf 65 jaar. Ook is er sprake van een afname bij de inzet van bewoners voor hun buurt.

Bevolkingsopbouw

Ten opzichte van 2007 valt op dat het aantal inwoners met circa 225 is afgenomen. Dat is een ontwikkeling die sinds 2010 plaats vindt. Voor die tijd vestigden zich overigens meer mensen in de wijk dan er weg gingen. Grauwe Polder 4 laat de grootste afname van inwoners zien.

Alleen in Grauwe Polder 1 is het aantal inwoners de afgelopen jaren nog gegroeid. Dat heeft vooral te maken met oplevering en bewoning van woningen van het complex Lumenstaete. Die nieuwbouw heeft geleid tot een forse toename van het aantal mensen van 65 jaar en ouder.

De 'vergrijzing' is getalsmatig zichtbaar in alle buurten. Dat geldt ook voor de 'ontgroening'. In aantallen (ruim 140 personen) en percentage (-6%) valt daarbij Grauwe Polder 4 het meeste op.

Tabel 1: bevolkingsopbouw Grauwe Polder

	0-15 jaar	15-25 jaar	25-45 jaar	45-65 jaar	65+	Totaal
Grauwe Polder 1	189 (15,4%)	113 (9,2%)	283 (23,0%)	393 (32,0%)	251 (20,5%)	1229
Grauwe Polder 2	81 (14,9%)	59 (10,9%)	132 (24,4%)	199 (36,7%)	71 (13,1%)	542
Grauwe Polder 3	376 (18,2%)	269 (13,0%)	544 (26,3%)	604 (29,2%)	275 (13,3%)	2067
Grauwe Polder 4	268 (15,7%)	213 (12,6%)	403 (23,8%)	607 (35,8%)	202 (11,9%)	1694
Grauwe Polder 5	30 (11,4%)	33 (12,6%)	40 (15,3%)	44 (16,8%)	115 (43,9%)	262
Totaal Grauwe Polder	944 (16,3%)	687 (11,9%)	1402 (24,2%)	1847 (31,9%)	914 (15,8%)	5794
Etten-Leur	7467 (17,7%)	4641 (11,0%)	11142 (26,4%)	12134 (28,8%)	6749 (16%)	42133

(Bron: gemeente Etten-Leur februari 2012)

Allochtonen

Het aandeel allochtonen, westers en niet-westers, ligt net als vier jaar geleden, in Grauwe Polder 3 en 4 fors hoger dan het gemiddelde van heel Etten-Leur. Tabel 2 laat zien dat het aandeel allochtonen in Grauwe Polder 3 de afgelopen vier jaar met 3% is gestegen. De stijging is zowel toe te schrijven aan westerse als niet-westerse allochtonen.

Wijkontwikkelingsplan Grauwe Polder

Tabel 2: Allochtonen in Grauwe Polder

	Westers	Niet-Westers	Totaal (%)
Etten-Leur	9%	8%	17%
Grauwe Polder 1	11%	6%	17%
Grauwe Polder 2	8%	9%	17%
Grauwe Polder 3	11%	16%	27%
Grauwe Polder 4	12%	14%	26%
Grauwe Polder 5 (’t Withof)	5%	Niet bekend	Niet bekend

(Bron: CBS 2011)

Huishoudenssamenstelling

Ten opzichte van 2007 neemt het aandeel alleenstaanden in Grauwe Polder in alle buurten toe. Het aandeel huishoudens zonder kinderen neemt toe in Grauwe Polder 1 en 2. Het aandeel huishoudens met kinderen loopt in vrijwel alle buurten gestaag terug. Dat heeft gevolgen voor de gemiddelde woningbezetting die voor de hele wijk iets terug loopt, maar wel dezelfde is als voor heel Etten-Leur, namelijk 2,4.

De huishoudens van ’t Withof zijn daarbij overigens buiten beschouwing gelaten, want daar wonen vooral alleenstaanden en huishoudens zonder kinderen.

Tabel 3: Huishoudenssamenstelling Grauwe Polder

	Onderwerpen	Bevolking				
		Particuliere huishoudens				
		Huishoudens totaal	Eenpersoons- huishoudens	Huis- houdens zonder kinderen	Huis- houdens met kinderen	Gemiddelde huis- houdens grootte
Regio's	Perioden	absoluut	Aantal (%)			
Etten- Leur	2011	17630	4936 (28%)	5818 (33%)	6876 (39%)	2,4
Grauwe Polder 1	2011	550	138 (25%)	220 (40%)	187 (34%)	2,3
Grauwe Polder 2	2011	220	40 (18%)	99 (45%)	81 (37%)	2,5
Grauwe Polder 3	2011	835	217 (26%)	259 (31%)	359 (43%)	2,4
Grauwe Polder 4	2011	710	192 (27%)	227 (32%)	291 (41%)	2,4

(Bron: CBS kerncijfers wijken en buurten 2011)

Wijkontwikkelingsplan Grauwe Polder

Kenmerken woningvoorraad

De woningvoorraad van Grauwe Polder bestaat uit circa 2400 woningen, waarvan 65% koop en 35% huur is. De komende jaren worden er nog circa 260 huurwoningen en circa 220 koopwoningen aan toegevoegd. Het eigen woningbezit zal door verkoop van huurwoningen van Woonstichting Etten-Leur en particulieren naar verwachting nog iets toenemen. Woonstichting Etten-Leur heeft begin 2012 ongeveer 750 huurwoningen in de wijk. Het merendeel is bereikbaar met huurtoeslag. Voor middeninkomens en hogere inkomens is een klein aantal huurwoningen beschikbaar. Andere verhuurders hebben samen iets meer dan 180 overwegend middeldure huurwoningen in bezit.

Sociaal-maatschappelijke situatie

Over het algemeen spelen er geen grote en complexe sociaal-maatschappelijke problemen in de wijk. Problemen die er zijn gaan vaak over individuele zaken zoals geen werk hebben en kunnen vinden, schulden hebben, ondersteuning nodig hebben van het maatschappelijk werk. Op hoofdlijnen laat dat het volgende beeld zien.

Uitkeringen

Van de 633 mensen met een uitkering medio 2012 komen er 98 uit Grauwe Polder. De meeste mensen met een uitkering komen uit Grauwe Polder 3 en 4. Ten opzichte van 2008 zien we een toename in Grauwe Polder 4.

Maatschappelijk werk

Van de 590 mensen die in 2011 een beroep deden op het maatschappelijk werk kwamen er ongeveer 90 personen uit Grauwe Polder. Zij vroegen ondersteuning voor uiteenlopende problemen, zoals van psychosociale aard, problemen met familie en verwerking ingrijpende gebeurtenis, financiële problemen en problemen tussen partners en opvoedingsvragen.

Schuldhelpverlening

Van de circa 60 in 2011 door Surplus in behandeling genomen aanvragen voor schuldhelpverlening kwamen er 6 uit Grauwe Polder. Met deze mensen is een traject gestart. Cijfers van de gemeente per begin 2012 laten zien dat er 23 aanvragen in behandeling zijn. Voor heel de gemeente zijn dat er ongeveer 150. Hier kunnen nog geen conclusies aan worden verbonden. Het is zeker een aandachtspunt.

Geen alarmerende gegevens, wel verdieping nodig

Alle nu bekende cijfers bij elkaar zijn geen dringende reden om direct nader onderzoek te doen naar bijvoorbeeld samenhang tussen het hebben van een uitkering, het hebben van schulden, wonen in een sociale huurwoning, veelvuldig bezoek maatschappelijk werk en gezondheidsproblemen. De wijkprofessionals gaan hier wel vanaf 2012 mee aan de slag. Zij vormen vanaf 2012 het zogeheten sociale wijkteam, zoals genoemd in het Wmo-beleidsplan 2012-2015 van de gemeente. Voor goed functioneren is het van belang dat ze over goede basisinformatie beschikken. Betrokken personen nemen ook zelf contact op met bewoners door aan te bellen en gesprekken te voeren.

Onder andere als uitwerking van het woonservicegebied Zuid waar Grauwe Polder deel van uitmaakt, worden vanaf 2012 in overleg met diverse zorgpartijen ook de actuele gegevens over zorgvraag en gewenste ondersteuning in beeld gebracht.

THEMA'S

1. Wonen

1.1 Resultaten overleg bewoners en wijkpartners

Tijdens de bewonersbijeenkomst van 5 juli 2011 zijn kansen en bedreigingen voor het wonen in deze wijk in kaart gebracht. Op hoofdlijnen zien bewoners kansen voor nieuwbouw op locaties zoals de Troubadour. Bewoners hebben er een voorkeur voor seniorenhuisvesting. Voor de bestaande voorraad geven bewoners aan weinig te verwachten van een subsidieregeling voor het aanpassen van woningen. Tegelijk verwachten bewoners wel zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen. Uit de bijeenkomst van 16 april 2012 komt aanvullend de wens om ook oog te hebben voor passende huisvesting voor starters.

Waarover zijn bewoners tevreden?

Er is veel waardering voor het groene en parkachtige karakter van de wijk. Dat moet blijven. Dat is de kracht van de wijk. Ook genoemd is de ruime en speelse opzet van de wijk. De afstand tussen huizen is over het algemeen goed. En veel bewoners geven aan het prettig te vinden dat ze dichtbij voorzieningen wonen.

Wat kan beter?

Wat betreft nieuwbouw geen panklare plannen aanbieden, maar rekening houden met actuele vraag van zittende bewoners en woningzoekenden die specifiek zoeken in deze wijk. Wat betreft de woonomgeving vragen bewoners vooral om het voorkomen van allerlei soorten van overlast. Verloedering van de woonomgeving, armoede en mensen met een uitkering in de straat zijn redenen om te verhuizen uit deze wijk.

1.2 Wat zijn de plannen voor nieuwbouw en verbetering van de bestaande voorraad?

Plannen nieuwbouw vanaf 2012

Woonstichting Etten-Leur realiseert vanaf 2012 de volgende plannen:

- Nieuwbouw Regina Mundi (10 huurappartementen, 16 koop- en/of huurwoningen, en mogelijk een bijzondere woonvorm voor 8 personen)
- Mogelijke sloop van de huurwoningen Streek 26 t/m 30 en realiseren enkele bouwkvavels in de Streek of verkoop van deze huurwoningen.
- Naar schatting 170 huur- en (goedkope) koopwoningen in uitbreidingsplan De Streek (waar totaal circa 370 woningen worden gerealiseerd).
- Nieuwbouw op locatie 't Withof (ongeveer 70-80 huurappartementen in allerlei huurklassen)

Plannen bestaande voorraad vanaf 2012

- Woonstichting Etten-Leur op basis van haar meerjarenplan planmatig (groot) onderhoud uit voor diverse complexen in de wijk. In 2012 gaat het om de huurwoningen in de Pianohof en drie huurwoningen in de Klaroenring. Na 2012 volgen nog de huurwoningen in de Klaroenring. WEL gaat in 2012 meer huurwoningen in de wijk – na mutatie – meer bereikbaar maken voor de middeninkomens, zodat ook zij in Etten-Leur meer kans maken op een huurwoning. Van andere verhuurders is niet bekend dat ze onderhoudsplannen hebben. Wel is bekend dat sommige particuliere huurwoningen verkocht worden.

1.3 Accenten voor het wonen in Grauwe Polder vanaf 2012

Duurzaamheid en woonlasten meer centraal

Ongeveer 10% van de woningvoorraad is van na 1995 en zou voorzien moeten zijn van de nodige duurzame (isolatie)voorzieningen. Dergelijke voorzieningen hebben een positief effect op de woonlasten van eigenaren en huurders. Eigenaren van oudere en minder goed geïsoleerde woningen krijgen te maken met toenemende woonlasten, vooral door stijgende energiekosten. De keuze is aan hen of ze daar iets aan gaan doen. De gemeente zal in het

kader van de woon- en milieuvisie vanaf 2012 tenminste in overleg treden met banken en (woon)partners over mogelijke projectmatige duurzame aanpak van de bestaande voorraad. In opdracht van de gemeente loopt in ieder geval tot eind 2012 een project waarbij woningeigenaren gratis advies kunnen krijgen.

Voor de woningen waar Woonstichting Etten-Leur de komende jaren planmatig of groot onderhoud pleegt, geldt dat altijd tegen huurverhoging aan klanten een energiepakket wordt aangeboden. Huurders kunnen kiezen uit minimaal 2 energiepakketten. Aangezien het hier gaat om een woningverbetering, vraagt WEL altijd een huurverhoging hiervoor. WEL garandeert via de Woonlastenwaarborg van de Nederlandse Woonbond dat huurders weliswaar meer huur gaan betalen, maar dat zij dit op complexniveau terugverdienen door een lagere energierekening. Huurders van Woonstichting Etten-Leur krijgen sinds november 2011 tot en met maart 2013 gratis advies van een zogeheten energieadviesteam.

Nieuwbouw: uitgangspunten woningtypen en doelgroepen diverse locaties

De gemeente en Woonstichting Etten-Leur kiezen er bij de locatie De Streek voor nadrukkelijk rekening te houden met de actuele vraag van consumenten. De actuele vraag bestaat uitgaande van informatie van bewoners van juli 2011 deels uit grondgebonden woningen, zoals patio's van SIR55 of WEL Uniek. Beide zijn voorbeelden van een koop- en huurproject collectief (particulier) opdrachtgeverschap in Schoenmakershoek-Oost. Als er appartementen komen in de wijk, dan graag met grote balkons, zodat men met 4 personen aan een tafel kan zitten. Een seniorenwoning moet minimaal 2 slaapkamers hebben en dichtbij voorzieningen te liggen. De bouw van appartementen mag niet hoger zijn dan de bestaande woningen.

De in april 2012 geuite wens om voor HAT woningen voor starters te bouwen wordt zeker meegegeven aan partijen die nog nieuwbouw gaan realiseren.

De actuele vraag wordt verder bepaald door de resultaten van het woningmarktonderzoek van juni 2012 dat mede in opdracht van de gemeente en Woonstichting Etten-Leur is gehouden. In het najaar zijn de belangrijkste conclusies bekend. Ze worden betrokken bij de uitwerking van de woonvisie die in 2013 wordt vastgesteld.

Voor woningbouw op de vrijgekomen schoollocatie Troubadour is in goed overleg met bewoners van de wijk een aantal kaders opgesteld.

Woonstichting Etten-Leur heeft voor de locaties Regina Mundi en 't Withof gekozen voor een programma dat voorziet in eengezinswoningen, appartementen en mogelijk particuliere bouwkvavels die kunnen worden gekocht en/of gehuurd door woningzoekenden vanaf 18 jaar.

Seniorenhuisvesting: bestaande voorraad aanpassen

Het is een feit dat de bevolking van Grauwe Polder gaat vergrijzen. Veel bewoners willen straks nog steeds in deze wijk blijven wonen. Voor de mensen die willen huren zijn er enkele specifieke complexen zoals Lumenstaete, De Panfluit, Kloostergaard en vanaf 2014 ook op 't Withof en Regina Mundi. De kans is groot dat niet iedereen die wil gaan huren in de wijk Grauwe Polder kan blijven wonen. Willen ze er persé blijven wonen dan zullen deze mensen moeten nadenken over het aanpassen van hun bestaande woning. Het streven van de gemeente is om bewoners tenminste met advies te ondersteunen. Verder biedt de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) mogelijkheden voor individuele aanpassingen.

Kansen voor starters: accent meer op huren of kopen bestaande voorraad

Er zijn geen signalen bekend over de noodzaak om bepaalde buurten te laten verjongen. Bewoners zijn het eens met de gemeente en Woonstichting Etten-Leur dat starters in de bestaande woningvoorraad van Grauwe Polder verhoudingsgewijs de beste kansen hebben om aan een betaalbare koop- of huurwoning te komen.

Huisvesting mensen met een beperking

Via (al bestaande) plannen op de locaties 't Withof, Regina Mundi en De Streek wordt in passende huisvesting voor deze doelgroep voorzien. In verband met de scheiding van wonen en zorg en alle financiële aspecten die ermee samen hangen maken de gemeente, Woonstichting Etten-Leur en de zorg- en welzijnsinstellingen vanaf eind 2012 nadere afspraken. De resultaten hiervan zullen zichtbaar worden in de uitwerking van de woonvisie en de vanaf 2013 uit te werken woonservicegebieden (komen uitvoeriger aan de orde bij het thema Voorzieningen).

Huisvesting overig: effecten (nieuwe) woonruimteverdeling

In enkele buurten van de wijk Grauwe Polder wonen nogal wat huishoudens met een laag inkomen. Niet zelden gaat het om huishoudens zoals vluchtelingen, mensen met relationele problemen of andere soorten problemen. Iedereen heeft recht op een passend dak boven het hoofd. Tegelijk vinden Woonstichting Etten-Leur en de gemeente het belangrijk dat de buurt waarin dergelijke huishoudens wonen leefbaar is. Er wordt dus een actieve en positieve bijdrage van dergelijke huishoudens gevraagd.

Woonstichting Etten-Leur wijzigt naar verwachting nog voor eind 2012 haar woonruimtebeleid.

1.4 Leefbaarheid als belangrijke pijler voor goed, veilig en gezond wonen

De leefbaarheid in de wijk wordt door diverse aspecten bepaald. Bewoners geven vooral aan dat hun omgeving schoon, heel en veilig moet zijn. Uitgaande van resultaten van de burgerpeiling scoort de gemeente hiervoor een goede voldoende. Natuurlijk zijn en blijven er aandachtspunten. Meestal zijn dergelijke zaken snel op te lossen door ze te melden via het gemeentelijke meldpunt. Soms gaat het om wat complexere zaken. Zo kan de veiligheid in het geding zijn of zijn er problemen waar anderen overlast van ondervinden. In vrijwel alle gevallen gaat om gedrag van bewoners. Zij moeten bewust worden gemaakt van hun gedrag. Bij voorkeur door andere bewoners. Als dat niet tot resultaat leidt zijn er diverse instanties waaronder de gemeente waar men aan kan kloppen om tot een snelle en adequate oplossing te komen.

Soms lopen bewoners met ideeën rond om iets te doen met en voor hun buurt en wijk. Gemeente en Woonstichting staan open voor plannen waar meer bewoners de schouders onder willen zetten en die aantoonbaar leiden tot het verbeteren van de leefbaarheid en het vergroten van contacten en ontmoeting. Voor 2012 hebben gemeente en Woonstichting Etten-Leur samen afspraken gemaakt actief op zoek te gaan naar dergelijke bewonersinitiatieven. Tijdens bewonersbijeenkomsten in 2011 en 2012 is hier aandacht voor gevraagd. Uit de eerste voorlopige resultaten burgerpeiling 2012 blijkt dat er bij bewoners wensen zijn om met bepaalde onderwerpen aan de slag te gaan. Met het oog op de eind 2012 vast te stellen wijkagenda wordt in het najaar tijdens overleg met bewoners en wijkpartners nog gesproken om initiatieven van de grond te krijgen. Het resultaat zal mede bepalend zijn voor de inzet van gemeente en Woonstichting Etten-Leur in latere jaren.

Voor projecten zoals het voormalige 'Veilig achterom' waardoor diverse achterpaden in de wijk Grauwe Polder zijn opgeknapt stellen gemeente en Woonstichting Etten-Leur in 2012 en 2013 zeker geen middelen beschikbaar. WEL en gemeente zijn van mening dat de meest slechte achterpaden in de wijk Grauwe Polder zijn opgeknapt. Er wordt prioriteit gegeven aan projecten in andere Etten-Leurse wijken.

Woonstichting Etten-Leur zet in op ondersteuning van haar huurders

Woonstichting Etten-Leur vindt het belangrijk dat een deel van haar huurders vooruit wordt geholpen in het leven. WEL wil hier in het nieuwe leefbaarheidsbeleid aandacht aan schenken. Op dit moment heeft WEL maximaal vijf energieadviseurs in dienst, welke via een re-integratieproject in samenwerking met het Werkplein Etten-Leur aan de slag zijn tot en met maart 2013.

Actiepunten wonen

Nieuwbouw

Gemeente

- Jaarlijkse herijking woningbouwprogramma
- Vaststellen bestemmingsplan De Streek in 2013
- Uitwerking plannen Troubadour in 2012
- Vaststellen bestemmingsplan Troubadour in 2013
- Vaststellen woonvisie 2013

Woonstichting Etten-Leur

- Start verhuur woningbouw locatie Regina Mundi in 2012, start bouw in 2012 en oplevering in 2013
- Start verhuur woningbouw locatie 't Withof in 2013, start bouw in 2013 en oplevering in 2014
- Start woningbouw locatie De Streek in 2015

Andere partijen

- Nog te bepalen bouwers starten woningbouw locatie De Streek in 2015/2016

Bewoners

- Actieve bijdrage uitwerking plannen Troubadour en na voorziene sluiting in 2016 ook voor plannen op de locatie Carillon

Bestaande voorraad

Gemeente

- In 2012 voortzetten project 'warme woningen' om woningeigenaren te bewegen energiemaatregelen in/aan hun woning te treffen;
- In 2012 voortzetten stimuleringsregeling woningeigenaren van 55 jaar en ouder om hun woning aan te passen zodat ze er zo lang mogelijk zelfstandig in kunnen blijven wonen

Woonstichting Etten-Leur

- In 2012 en 2014 staan projecten (groot) onderhoud woningen (omgeving) Pianohof en Klaroenring gepland.
- Voortzetten verhuur Beiaardflats en uiterlijk in 2018 een nieuw besluit over de toekomst van dit complex.
- Huurprijzen van diverse woningen aanpassen om ze aan woningzoekenden met middeninkomens toe te wijzen.

Andere partijen

- Grote particuliere verhuurders worden in het kader van de in 2012 te actualiseren woonvisie door de gemeente gevraagd aan te geven wat hun plannen zijn.

Bewoners

- Woningen aanpassen om er zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen wonen respectievelijk om de woonlasten (en voornamelijk stijgende kosten energie) te beperken

Leefbaarheid

Gemeente en Woonstichting Etten-Leur

- In 2012 samen bewonersinitiatieven ondersteunen;
- In 2012 ontwikkelt Woonstichting Etten-Leur specifieke projecten voor haar huurders;

Andere partijen

- Inzet Surplus Welzijn om activiteiten van bewoners te ondersteunen.

Bewoners

- Onder andere op basis van uitkomsten Burgerpeiling 2012 bewoners uitnodigen om initiatieven ontwikkelen om de leefbaarheid in hun buurt te verbeteren.

2. Voorzieningen en sociaal-maatschappelijke activiteiten

2.1 Resultaten overleg bewoners en wijkpartners

Tijdens de bewonersbijeenkomst van 5 juli 2011 zijn kansen en bedreigingen voor voorzieningen en sociaal-maatschappelijke activiteiten in kaart gebracht. Op hoofdlijnen zien bewoners kansen voor ontmoeting tussen diverse groepen. Daarvoor zijn gerichte acties nodig en geschikte voorzieningen, zodat ontmoeting iets gewoons wordt in deze wijk. De komst van de Brede School Plus stond centraal tijdens de bijeenkomst van 16 april 2012.

Waarover zijn bewoners tevreden?

De aanwezigheid van voorzieningen als De Gong en de komst van de Brede School Plus. Er is al sprake van een uitgebreid activiteitenaanbod in de Gong.

Wat kan beter?

Het gebouw van de Gong inclusief sporthal is toe aan een opknapbeurt. Zorg er dan meteen voor dat het gebouw een echte ontmoetingsplaats wordt. Het gebouw moet uitnodigen (sfeer). Vergroot het activiteitenaanbod voor jong en oud. Betrek allochtonen nadrukkelijk bij het wel en wee van de wijk. Er is behoefte aan meer winkelaanbod in het hart van de wijk.

2.2 Welke voorzieningen kent de wijk nu en over 10 jaar?

Huidige voorzieningen

In tabel 4 staan alle voorzieningen in de wijk per juli 2012.

Tabel 4: voorzieningen Grauwe Polder juli 2012

Voorzieningen in De Grauwe Polder	
Onderwijs	Carillon (RK), Klankhof (PC), Peuterspeelzaal de Speeldoos
Welzijn	Wijkgebouw De Gong, ouderenontmoetingscentrum de Panfluit, kinderdagverblijf Do-re-mi, BSO Kameleon 3
Sport	Dubbele gymzaal de Gong, park Grote Toer, Cruiff-court
Cultuur	-
Zorg	Tandarts, fysiotherapeut, Kloostergaard
Spelen	Voldoende voorzieningen verspreid over de wijk (speelplan in 2011 geactualiseerd)
Overig	Supermarkt Lidl en winkels Bisschopsmolenstraat (westkant)

(Bron: gemeente Etten-Leur)

2.2.1 Actuele situatie voorzieningen

Onderwijs

De wijk kent na de zomervakantie 2012 geen openbaar onderwijs meer. Ouders hebben binnen de wijk de mogelijkheid hun kind(eren) te plaatsen op de scholen de Klankhof (PC) of het Carillon (RK). Voor kinderen uit de wijk is de school De Vier Heemskinderen op korte afstand een alternatief. Dichtstbijzijnde openbare school is in de wijk Hooghuis. Van ouders die hun kind(eren) specifiek naar het openbare onderwijs laten gaan wordt verwacht dat zij zorgen dat hun kind(eren) veilig op de plaats van bestemming komen. Vanuit de wijk Grauwe Polder zijn er wat de gemeente betreft prima verbindingen voor automobilisten en fietsers.

Centrum voor jeugd en gezin (CJG)

Voor uiteenlopende opvoedingsvragen kunnen ouders ook terecht bij het CJG. Hier kunnen zij digitaal of bij een van de spreekuren een vraag over de opvoeding van hun kind (0 tot 23 jaar) stellen. Inwoners uit onder andere Grauwe Polder weten inmiddels de weg te vinden naar dit 'loket'. De coördinator krijgt vooral vragen over opvoeden, groei en ontwikkeling. Bij dit laatste gaat de vraag vaak over de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen, bijvoorbeeld sociale vaardigheden en omgaan met een echtscheiding. De meeste vragen worden gesteld door ouders met schoolgaande kinderen of pubers. De website van het CLG

toont het scala aan activiteiten, cursussen en lezingen dat er georganiseerd wordt voor ouders en kinderen.

Welzijn

Er zijn 4 'locaties' waar men in de wijk terecht kan voor welzijnsactiviteiten:

- Brede School (Plus, nu nog als concept op meerdere locaties aangeboden)
- Wijkgebouw de Gong: met divers aanbod voor jong en oud
- 'Grandcafé' van het complex Kloostergaard: biedt een specifiek aanbod, vooral gericht op senioren.
- de Panfluit: biedt activiteiten voor Senioren

Brede School Plus(concept)

De Brede School Plus heeft als visie te kijken naar de ontwikkelingskansen van het kind en dit op alle vlakken en tijden stimuleren. De samenwerking die daarvoor nodig is en waar het onderwijs deel van uitmaakt is inmiddels een feit. Uitgangspunt van gemeentelijk beleid is om in 2016 te starten met (gedeeltelijke) nieuwbouw om de meeste deelnemers aan het concept fysiek bij elkaar te brengen.

De Gong

De Gong is het wijkgebouw. Hier vinden diverse activiteiten plaats. Het is een plaats waar ontmoeting mogelijk is. De gemeente zorgt uiterlijk in 2015 voor het opknappen van wijkgebouw de Gong. Op basis van de huidige plannen komt er een tweede kleine ruimte in het wijkgebouw. Die ruimte biedt mogelijkheden om andere activiteiten te organiseren, zoals de mogelijkheid voor inloop en ontmoeting voor en door bewoners.

Kloostergaard

Het complex Kloostergaard beschikt over een gezellig Grand Café, een winkeltje voor de dagelijkse boodschappen, een internetcafé, een servicepunt waar iedereen terecht kan voor alle vragen op het gebied van wonen, zorg of welzijn, een uitgiftepunt van de bibliotheek, een biljartruimte, een kapsalon, een wasserette, een stiltecentrum, een jeu de boules baan en een rijk verenigingsleven. Op het terrein bevindt zich een grote parkachtige tuin met dierenhoekje.

De Panfluit

Dit gebouw wordt gebruikt voor activiteiten voor senioren.

Zorg

Het zorgaanbod in heel Etten-Leur is prima op orde. In de wijk Grauwe Polder zijn een tandartspraktijk en een fysiotherapeut gevestigd. Het wooncomplex 'Kloostergaard' levert aan huurders specifieke zorg. Voor sommigen in deze wijk kan de afstand tot de zorg een probleem zijn. Dat was al bekend en wordt nog eens bevestigd door de voorlopige uitkomst van de Burgerpeiling 2012 dat voorzieningen zoals een huisarts door een deel van bewoners wordt gemist. Uitgangspunt is dat via 'halen en brengen' iedereen een beroep kan doen op zorg. In overleg met alle zorgpartijen moet het voor de toekomst gewenste aanbod nog worden vastgesteld. Dat gebeurt in de loop van 2013 en volgende jaren als onderdeel van de uitwerking van woonservicegebieden. Bij de uitwerking wordt ook gezien of er voor mensen met een lichamelijke of psychische beperking voorzieningen kunnen komen of ze tenminste gebruik kunnen maken van bestaande voorzieningen.

Sport en spel

In de wijk zijn diverse sport- en speelvoorzieningen. De Cruyff court aan de Hobodreef is er daar één van. De wijk heeft een sporthal in het gebouw van de Gong waar door verenigingen en particulieren gebruik van kan worden gemaakt. Vanaf 2013 zijn aan De Streek de honkbal- en softbalvereniging The Stags en rugbyvereniging REL gesitueerd.

Wijkontwikkelingsplan Grauwe Polder

Winkels en bedrijven

Het beeld dat bewoners hebben is ten opzichte van 2008 nog niet gewijzigd. De Lidl is de winkel van de wijk. De Bisschopsmolenstraat wordt niet gezien als een onderdeel van de wijk.

De opmerking uit het WOP van 2008 over de kwetsbaarheid van deze (aanloop)straat naar het winkelhart is geen loze kreet gebleken. Er staan enkele winkelpanden leeg. De economische vooruitzichten zijn anno 2012 niet positief. In overleg met het midden- en kleinbedrijf worden ontwikkelingen regelmatig besproken. Specifieke wensen vanuit de wijk komen dan aan de orde. Vooral nog zijn er echter geen signalen bekend van wat bewoners in de wijk aan winkels missen.

2.2.2 Actuele situatie activiteiten

Door samenwerking tussen een groot aantal partijen vinden er inmiddels heel wat activiteiten plaats in de wijk Grauwe Polder. Activiteiten die schoolgebonden zijn, specifiek voor doelgroepen zoals senioren en gericht op kinderen en hun ouders (Centrum Jeugd en Gezin).

Samenwerking binnen het brede schoolconcept leidt ertoe dat ieder half jaar 280 kinderen zich inschrijven voor gemiddeld 4 activiteiten. De vrijwilligers van wijkgebouw de Gong zien een enorme groei aan deelnemers bij hun kinderactiviteiten.

Het naschoolse programma 'Zuid springt Eruit' draagt eraan bij dat kinderen op een speelse manier in aanraking komen met diverse educatieve activiteiten, waarbij zij hun talenten kunnen ontdekken en ontplooien.

Naast het jarenlange succes van de Brede School Kalender van 4 tot 12 jaar is er in het najaar van 2011 ook een kalender met diverse activiteiten voor de kleinere wijkbewoners (0 tot 4 jaar) en hun ouders/ verzorgers opgezet. Dit aanbod wordt in 2012 verder uitgewerkt en bijgesteld op verzoek van de ouders/verzorgers.

Beeld voorzieningen en activiteiten na 2012

Tabel 5: verwacht beeld voorzieningen Grauwe Polder

Voorzieningen in De Grauwe Polder	
Onderwijs	Carillon (RK), Klankhof (PC), Peuterspeelzaal de Speeldoos in Brede School (Plus) concept
Welzijn	Wijkgebouw De Gong, ouderenontmoetingscentrum de Panfluit, kinderdagverblijf Do-re-mi, BSO Kameleon 3
Sport	Dubbele gymzaal de Gong, park Grote Toer, Cruiff-court, honk- en softbalvereniging The Stags en Rugbyclub Etten-Leur
Cultuur	Wellicht (mogelijkheden) Withofcomplex
Zorg	Tandarts, fysiotherapeut, Kloostergaard met diverse voorzieningen (mogelijk aangevuld met resultaat uitwerking woonservicegebieden)
Spelen	Voldoende voorzieningen verspreid over de wijk (speelplan in 2015 opnieuw vaststellen)
Overig	Supermarkt Lidl en winkels Bisschopsmolenstraat (westkant)

(bron: gemeente Etten-Leur)

2.2.3 Verwachte ontwikkelingen voorzieningen

Onderwijs

In afwachting van (gedeeltelijke) nieuwbouw blijven PC en RK onderwijs op de huidige locaties van de Klankhof en het Carillon gesitueerd. Onderwijs, gemeente en andere partijen hebben vanaf 2012 overleg over de verdere concretisering van het Brede School Plus concept. Vanaf 2016 verdwijnt het gebouw van het Carillon. Op dat moment is (het concept van) de Brede School Plus fysiek grotendeels onder één dak gebracht op de locatie aan de Tamboerijn.

Welzijn

Brede School Plus

Bij "Zuid springt eruit!" werken organisaties samen om ervoor te zorgen dat kinderen actief deelnemen aan de samenleving, het onderwijs en daarbij een positieve vrijetijdsbesteding vinden. Er zijn veel vrijwilligers actief. De volgende organisaties leveren een bijdrage:

- RKBS de 4
- Heemskinderen
- RKBS het Carillon
- PCBS de Klankhof
- Surplus kinderopvang
- KDV Do-Re-Mi & BSO
- Kameleon III
- Gemeente Etten-Leur
- Surplus Welzijn
- De Nieuwe Nobelaer
- Diverse sportverenigingen
- Peuterspeelzaal de Speeldoos en de Zonnehoek
- Buurtbelang Grauwe Polder
- GGD West Brabant
- Bibliotheek Etten-Leur
- Avoord Zorg en Wonen
- CJG

De Gong

Het wijkgebouw heeft een groot aantal vrijwilligers. Slechts een kleine groep hiervan is actief en de spil van alle activiteiten die nu plaats vinden. Om deze groep vrijwilligers bij te staan en om de taken van het onlangs gestopte bestuur waar te nemen is door de gemeente gekozen een beroep te doen op inzet van Surplus Welzijn. De aanwezigheid van de welzijnswerker in het wijkgebouw wordt onder andere door bewoners als positief ervaren. Zij stappen gemakkelijker binnen om mee te doen met een groter aanbod aan activiteiten. Om een indruk te krijgen van het actuele aanbod: hobbyclubs, country en dansavonden, computerlessen 55plus, bloemschikken, Aerobic-Gym, Rugtraining, Chakrayoga en linedance. Intentie is in september 2012 te starten met een maandelijks kaartavond. In november 2011 is er een 'samen-eet-project' opgezet en in 2012 is er een sportaanbod voor kinderen in de vakanties.

Voor enkele activiteiten wordt een beroep gedaan op professionele krachten. Meer inzet en betrokkenheid van bewoners, al dan niet als vrijwilligers, is gewenst.

Door de inmiddels gecreëerde tweede ruimte zijn er diverse nieuwe projecten opgezet. Nadeel van de huidige situatie is dat de ruimte (vooral de grote inloop) niet aan de actuele wensen van bewoners en betrokken organisaties voldoet. Een kleine ruimte voor een kop koffie en een leeshoek worden gemist. Verder is het niet wenselijk dat mensen in en uit lopen als er een activiteit draait in de grote ruimte. In de nieuw te bouwen Brede School zou dit een aandachtspunt moeten zijn. Ook de realisatie van een vast jeugdthunk in Zuid kan in de planning worden meegenomen.

Kloostergaard

In Grand Cafe de Kloostergaard worden diverse activiteiten voor senioren aangeboden. De wekelijkse bingo wordt druk bezocht. Ook de maandelijks woensdagavond, waar men kan komen eten bij Avoord, weten mensen goed te vinden. Met de activiteiten die in het kader van de Brede School georganiseerd worden weet Avoord zich goed te profileren naar de wijk.

De locatie van Avoord beschikt over voldoende mogelijkheden om educatieve kinderactiviteiten samen met actieve ouderen te ontplooiën. Het succesvolle kookcafé op donderdag wordt zowel door de koks (de kinderen) als hun gasten (wijkbewoners) als zeer waardevol gezien

Al enkele jaren wordt er in de wijk (en Banakkers) afgewisseld qua locatie voor de zondagmiddaginloop gezorgd. Zowel Avoord als de vrijwilligers van de Grauwe Polder zijn tevreden over deze middag. Men ziet dat er verschillende deelnemers komen. Veel bewoners van Avoord komen op deze middag gezellig naar het Grand Café. Juist het kleinschalige karakter wordt door de vrijwilligers van de Gong als belangrijk gezien. Hier

komen ook enkele mensen die juist niet het massale opzoeken. Voor hen biedt dit een meerwaarde.

Ook de moestuin en het dierenparkje bieden nieuwe mogelijkheden die in 2012 uitgewerkt gaan worden tot concrete activiteiten in samenwerking met de BSO. Surplus is hierin kartrekker.

De Panfluit

Dit gebouw blijft activiteiten specifiek voor senioren aanbieden. Woonstichting, gemeente en de stichting BOVO hebben hier afspraken over gemaakt.

Zorg

Hospice en ander specifiek aanbod

Op het terrein van het klooster heeft Avoord een hospice gerealiseerd.

Avoord, Surplus en andere zorgaanbieders leveren op basis van de vraag van bewoners van Grauwe Polder allerlei soorten zorg, op afroep en indien gewenst 7x 24 uur.

Woonservicegebied

Grauwe Polder en Banakkers maken onderdeel uit van het gebied Zuid.

Eind 2012 wordt de uitwerkingsnotitie over de inrichting van de woonservicegebieden afgerond. Dan zijn alle partijen wonen, welzijn en zorg het erover eens welke voorzieningen nodig zijn om bewoners in staat te stellen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. Voor bewoners is dan ook duidelijk waarvoor ze zelf moeten zorgen respectievelijk bij wie ze aan kunnen kloppen met hun vragen.

In 2013 gaan de diverse partijen concreet aan de slag met de afgesproken acties.

Vooruitlopend zijn door enkele partijen zoals de gemeente, Woonstichting Etten-Leur en Surplus Welzijn al projecten gestart. Een voorbeeld van zo'n project is 'Buur voor Buur(t)'. Doel van dit project is mensen (ouderen en mensen met een beperking) die hulp kunnen gebruiken bij taken die horen bij het zelfstandig thuis wonen te koppelen aan mensen (vrijwilligers met en zonder uitkering) die graag anderen willen helpen in hun eigen buurt. Samen met de wijkbewoners wordt het sociale hart van de wijk gecreeërd.

Binnen dit sociale hart start de tweede helft van 2012 een sociaal wijkteam. Een actie die onder andere voortvloeit uit het Wmo-beleidsplan 2012-2015. Het sociale wijkteam bestaat uit diverse vertegenwoordigers van organisaties op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Het team kent de bewoners en hun behoeften. Het team signaleert vroegtijdig en lost problemen zo snel en passend mogelijk op. Dat gebeurt onder andere door keukentafelgesprekken te voeren.

Sport en spel

Speelvoorzieningen moeten altijd goed onderhouden en zo nodig vervangen worden. Daar zorgt de gemeente in eerste instantie voor. In 2016 is het volgende moment waarop bewoners en gemeente in overleg treden over de speeltoestellen Bewonersinitiatieven en nadrukkelijk zelfwerkzaamheden worden hierbij zeker op prijs gesteld. De locaties waar de speelvoorzieningen staan moeten voor kinderen goed en veilig bereikbaar zijn. Een aandachtspunt voor de nog vast te leggen looproutes. Overigens ligt hier ook nadrukkelijk een verantwoordelijkheid voor ouders.

Het sportaanbod wordt verzorgd door de buurtsportwerker van Surplus Welzijn. Gemeente en Woonstichting Etten-Leur stellen hier middelen voor beschikbaar.

Winkels en bedrijven

Feit is dat er in 2015 een supermarkt in de Bisschopsmolenstraat (Bijvang) bij komt, waar ook bewoners van deze wijk naar verwachting hun boodschappen gaan doen.

Bewoners vinden het belangrijk dat winkels voor verschillende groepen goed bereikbaar en toegankelijk zijn. De gemeente zorgt daarbij voor goede looproutes en een logische en veilige routing voor het verkeer. De winkeliers zullen zelf moeten zorgen dat hun winkels voor iedereen toegankelijk zijn.

2.3 Sociale samenhang

De afgelopen jaren zijn er diverse projecten uitgevoerd door de wijkpartners en vrijwilligers om de sociale cohesie in de Grauwe Polder te verbeteren.

De GGD biedt op diverse scholen ondersteuning bij projecten, zoals de lentekriebels. Surplus en Avoord werken samen bij 'het kinderkookcafé' en 'op avontuur'. Het doel van deze activiteiten is jong en oud te verbinden met elkaar..

Zo heeft buurtbemiddeling een actieve bijdrage gehad in het vreedzaam oplossen van burenruzies. WEL, gemeente en Surplus hebben diverse voor- en achtertuin projecten in de Grauwe Polder opgezet. De Brede School organiseert veel activiteiten voor kinderen en ouders in de wijk. Ook de afstemming met Centrum Jeugd en Gezin biedt een grote meerwaarde.

De uitbreiding van de activiteiten in wijkgebouw de Gong heeft een nieuwe doelgroep volwassen aangetrokken. Deze activiteiten worden druk bezocht. De culturele burendag, de wijkdag en de straatspeeldag werden in 2010 en 2011 druk bezocht door zowel allochtone en autochtone wijkbewoners. Dit biedt mogelijkheden voor vervolgvacaties die het integratieproces positief kunnen beïnvloeden.

Wijkbewoners, vrijwilligers en wijkpartners geven aan dat er veel en hard gewerkt is de afgelopen jaren in Grauwe Polder. Er liggen ook nog nieuwe kansen, zoals het oprichten van een nieuwe kinderboerderij, het opknappen van Sporthal de Gong, de realisatie van een aparte ontmoetingsruimte in wijkgebouw de Gong en de nieuw geplande buurtsport activiteiten in de vakanties.

Actiepunten voorzieningen en sociaal-maatschappelijke activiteiten

Voorzieningen

- In 2015 start realisatie nieuwbouw ten behoeve van Brede School plus, inclusief aanpak wijkgebouw de Gong (streefdatum oplevering voor start schooljaar 2016-2017)
- Vanaf 2013 uitwerking voorzieningen wonen, welzijn en zorg woonservicegebied

Activiteiten (jaarlijks terugkerend respectievelijk te bepalen)

- Diverse sportprojecten en jongerenactiviteiten (o.a. in het wijkgebouw)
- Activiteiten voor kinderen (Brede School activiteiten)
- Diverse activiteiten voor verschillende doelgroepen in het wijkgebouw
- Activiteitenprogramma Avoord in Kloostergaard

Sociale samenhang

- Instellen buurt-ankers
- Ruimte voor bewonersinitiatieven

3. Openbare ruimte

3.1 Resultaten overleg bewoners en wijkpartners

Tijdens de bewonersbijeenkomst van 5 juli 2011 hebben bewoners aandacht gevraagd voor:

- Openbare verlichting;
- Openbaar groen;
- Kwaliteit (onderhoud)wegen;

Tijdens de bijeenkomst van 16 april 2012 is nog een aantal specifieke vragen gesteld. Die vragen zijn inmiddels beantwoord en acties uitgevoerd. Voorlopige resultaten van de Burgerpeiling 2012 laten zien dat bewoners een minder positieve beoordeling geven aan diverse aspecten van de openbare ruimte. Er is lichte zorg over de hoeveelheid verlichting en afvalbakken.

Waarover zijn bewoners tevreden?

Over het algemeen gaven bewoners aan te spreken te zijn over de genoemde onderwerpen. Er is geen signaal ontvangen dat (uitgangspunten van) beleid, zoals vastgelegd in Beheren op Niveau, nodig aangepast moet(en) worden.

Wat kan beter?

De workshops van 5 juli 2011 over de openbare ruimte hebben de nodige vragen en suggesties opgeleverd. Ze lopen uiteen van wensen ten aanzien van de kleur verlichting, kwaliteit openbaar groen, het beheer en onderhoud van wegen. Daar komt bij vanuit de Burgerpeiling 2012: algemene aandacht voor het onderhoud en de staat van de buurt. Bomen, beplantingen, onderhoud en schoonhouden van wegen en straten en verwijderen graffiti worden specifiek genoemd.

3.2 Specifieke bewonerswensen

Openbare verlichting

Vraag van bewoners is oranje licht te vervangen door wit licht. Verder is volgens bewoners geen sprake van uniformiteit en lichtspreiding. Als laatste stellen bewoners op verschillende locaties vast dat straatverlichting door bomen en ander groen niet goed zichtbaar is.

Openbaar groen

Over de kwaliteit van het openbaar groen lijken bewoners tevreden. De bomenkeuze is volgens bewoners niet altijd even gelukkig geweest. Graag ziet men een bomensoort die alleen bladafval geeft. Volgens bewoners zorgen vooral berken voor de nodige overlast. Verder vragen bewoners op sommige locaties aandacht voor de sterkte van de bomen. Er zijn concrete verzoeken om dode bomen te verwijderen.

Wegen

Bewoners stellen vragen over inrichting, beheer en onderhoud van wegen. Vragen die worden gesteld gaan veelal over de verkeerssituatie, het gebrek aan parkeerplaatsen en/of de wijze van parkeren.

3.3 Wat mogen bewoners verwachten

In het wijkontwikkelingsplan van 2008 stond 'Uiterlijk in 2012 zal de kwaliteit van de openbare ruimte in Grauwe Polder op orde moeten zijn.'

In 2012 is de situatie volgens normen van de gemeente op orde.

Het voldoen aan streefcijfers is voor de gemeente de graadmeter. Daar wordt het feitelijke beheer en onderhoud op ingezet. Verder wordt altijd gerichte actie ondernomen als bewoners klachten indienen.

Meld probleemsituaties bij het Klanten Service Managementsysteem (KSM)

Op het moment dat bewoners klachten hebben over de openbare ruimte, openbare gebouwen of het gemeentelijk onderhoud, worden zij dringend verzocht om deze klacht te melden bij de gemeente. De praktijk leert, dat veel bewoners dit toch niet doen / niet weten. Dat melden kan op verschillende manieren, waaronder:

- *Telefonisch, via het vijfcijferige telefoonnummer 14 076*
- *Via www.etten-leur.nl waarbij de bewoner met een klacht op de hoofdpagina onder 'IK WIL...' kiest voor "Een melding over mijn woonomgeving doorgeven".*

Door klachten via het KSM te melden, krijgt de gemeente een beter zicht op probleemsituaties in de wijk en kan er ook sneller worden opgetreden tegen problemen die spelen.

2012 en volgende jaren: minder budget, nadrukkelijker keuzen maken

De streefcijfers worden periodiek op basis van onder andere burgerpeilingen bijgesteld. Belangrijk voor de verwachtingen en wat feitelijk mogelijk is, is dat de gemeente te maken heeft met minder inkomsten en hogere uitgaven voor het beheer en onderhoud. De gemeente wil daarom nadrukkelijk de juiste dingen doen. Als onderdeel van het eind 2011 ingevoerde wijkgericht werken betekent dat enerzijds prioriteiten bepalen, anderzijds in overleg met bewoners en partijen in de wijk zoeken naar andere en vooral vernieuwende mogelijkheden om het beheer en onderhoud op het vereiste niveau uit te blijven voeren. Er zijn zaken die de gemeente vooral zelf moet blijven doen respectievelijk uit moet blijven besteden aan bedrijven. Denk aan het maaiwerk en het aanleggen en onderhouden van wegen. Verder is het goed denkbaar dat bewoners groen gaan onderhouden, meehelpen bij het plaatsen van speelvoorzieningen en dan vooral bij het inrichten van de directe omgeving van deze voorzieningen en het schoonhouden van de eigen woonomgeving. Voorzichtig worden sinds 2012 in wijken van Etten-Leur ervaringen opgedaan met zelfwerkzaamheid door bewoners. Ook in Grauwe Polder is de inzet van bewoners met ondersteuning door de gemeente en andere organisaties op een hoger plan te brengen als zij dat zelf aangeven.

In hoeverre aan bewonerswensen tegemoet kan worden gekomen wordt hier op een rij gezet.

Openbare verlichting

In 2012 wordt het beleidsplan openbare verlichting geactualiseerd. De onderwerpen die bewoners (van onder andere de Prealle, Grote Toer, Pianohof, Vedelring en Triangeldeef) hebben aangedragen worden bij het nieuwe beleid betrokken. Als het vooruitlopend daarop mogelijk en wenselijk is om bij vervanging wit licht toe te passen gebeurt dat ook. Alle eenvoudige klachten worden zo snel mogelijk verholpen.

Openbaar groen

Uitgaande van de seizoenen wordt het openbaar groen in de wijk volgens een vaste planning onderhouden. De gemeentelijke Groenbeleidsnota is leidend voor de kwaliteiten en wijze van onderhoud van diverse soorten groen. Praktische zaken over het groen worden jaarlijks vastgelegd in de notitie Stadsbeheer. In de notitie van mei 2012 zijn geen specifieke acties genoemd voor het groen in Grauwe Polder.

De gemeente staat altijd open voor initiatieven van bewonersgroepen. In 2012 inventariseert en beoordeelt de gemeente dergelijke initiatieven. In beginsel worden initiatieven om illegaal grondgebruik te legaliseren uitgesloten. Bewoners die zich daar schuldig aan maken kunnen rekenen op strikte handhaving(sacties) door de gemeente.

Wat beheer en onderhoud van bomen betreft geldt de gemeentelijke bomenlijst als uitgangspunt voor wat niet zondermeer gekapt mag worden. Die lijst is voor iedereen te raadplegen. Jaarlijks wordt een vijfde deel van alle bomen in de gemeente gecontroleerd op sterkte / gezondheid. Voor zover slechte en dode bomen bekend zijn bij de gemeente zijn/worden die verwijderd. Ook hiervoor geldt: Melden bij de gemeente!

Als onderdeel van de tweejaarlijkse schouw namens gemeente wordt onder andere naar de kwaliteit van de bomen gekeken en gepaste actie ondernomen.

Tenslotte, waar de gemeente in de loop van 2012 of latere jaren werkzaamheden uitvoert aan wegen kan bij de uitvoering van de werkzaamheden, altijd na overleg met bewoners, besloten worden om bomen te kappen.

Wegen

Iedere twee jaar worden alle wegen van Etten-Leur technisch geschouwd. Op basis hiervan worden prioriteiten op het niveau van de gehele gemeente bepaald. Medio 2012 worden in de notitie stadsbeheer voor het jaar 2013 weer prioriteiten bepaald voor aan te pakken wegen. Hierbij worden wensen en vooral klachten van bewoners betrokken. Klachten die via KSM binnenkomen en relatief eenvoudig zijn op te lossen en niet in een komende reconstructie vallen, worden over het algemeen op korte termijn opgelost.

De gemeente hanteert een uniform bestek voor aanleg en onderhoud van wegen. Dat houdt onder andere in dat bepaalde voorzieningen zoals verkeersdrempels standaard worden aangelegd. Mogelijk zien bewoners verhoogde kruisingsvlakken voor drempels aan. Het zijn beide voorzieningen die in 30 km gebieden worden gebruikt, maar wel met hun eigen kenmerken. Mochten weggebruikers hiervan hinder ondervinden in de vorm van verzakkingen van het straatwerk en het te steil aanbrengen van voorzieningen, waardoor schade ontstaat aan hun voertuig, dan kunnen ze dat via KSM laten weten.

Overige aspecten openbare ruimte

Schoonmaakacties, borstelen e.d.

In maart 2012 is er weer een schoonmaakactie geweest. Bedoeling is deze actie jaarlijks te herhalen. Bewonersinitiatieven die bijdragen aan een schone woonomgeving worden op prijs gesteld en kunnen in sommige gevallen op ondersteuning vanuit de gemeente rekenen. Minstens twee keer per jaar wordt een aangekondigde borstel- en veegronde gehouden.

Looproutes/straatmeubilair

In het kader van de inrichting van de woonservicegebieden (zie hoofdstuk 2) start de gemeente in 2012 met het vastleggen van looproutes die bij moeten dragen aan een veilige en toegankelijk woonomgeving, vooral voor ouderen en mensen met een beperking.

Als onderdeel van besluitvorming over de gewenste routes doet de gemeente een uitspraak over de huidige en gewenste plaats van bankjes en ander straatmeubilair. Beheer en onderhoud gebeurt in beginsel op basis van eisen van het beleid 'Beheren op niveau'. Klachten over deze voorzieningen lopen via KSM.

Wijkontwikkelingsplan Grauwe Polder

Verkeersborden

In 2012 worden alle verkeersborden in de wijk de Grauwe Polder gecontroleerd. Oude en kapotte borden worden vervangen. Alle borden worden gecontroleerd op scheefstand en richting. Zodra borden niet goed staan melden bewoners dat.

Actiepunten openbare ruimte

Openbare verlichting

- In 2012 herziening beleidsplan, vaststelling voorzien in maart 2013
- Vanaf 2013 start uitvoeringsplan openbare verlichting
- In 2012 en volgende jaren bij snoeiwerkzaamheden rekening houden met zichtbaarheid van straatverlichting

Openbaar groen

- In 2012 en volgende jaren beheer en onderhoud volgens beleid en planning gemeente.
- In 2012 inventariseren bewonersinitiatieven.
- Handhavingsacties van de gemeente tegen illegaal grondgebruik door bewoners.

Onderhoud en beheer wegen

- In 2012 opknappen van de Trompetlaan en de Grauwe Polder (gedeelte Handelsweg-Streek);
- In 2013 aanpak straatwerk Pianohof, zodra Woonstichting Etten-Leur haar woningen heeft opgeknapt;
- In 2013 opknappen Prealle, Vedelring en pleintjes Hobodreef.

Overige aspecten

- Vanaf maart 2013 jaarlijks een schoonmaakactie, waar bewoners het voortouw in nemen en de gemeente wordt betrokken
- In 2012 controleren en zo nodig vervangen van verkeersborden.

4. Milieu

4.1 Resultaten overleg bewoners en wijkpartners

Tijdens de bewonersbijeenkomst van 5 juli 2011 zijn vooral vragen gesteld over praktische zaken van het afvalbeleid. Vragen en opmerkingen zijn veelal persoonlijk besproken en tot tevredenheid van bewoners afgehandeld. Tijdens de bewonersbijeenkomst van 16 april 2012 waren er nauwelijks vragen. Zwerfvuil en hondenpoep, onderwerpen uit de eerdere top drie van ergernissen zijn toen ook niet genoemd. Het is wel bekend dat deze onderwerpen nog steeds klachten opleveren. Uit de voorlopige resultaten van de Burgerpeiling 2012 blijkt opnieuw dat het de grootste ergernissen zijn. De wijk Grauwe Polder kijkt op de onderwerpen hondenpoep en zwerfafval in negatieve zin af van het gemiddelde van heel Etten-Leur.

Operatie Water Weg scoorde gemeentebreed over 2011 de meeste klachten. De nog uit te voeren werkzaamheden waren op het moment van vaststellen van dit WOP afgerond. Voor zover bekend zijn er geen (onbekende) grote klachten meer.

Waarover zijn bewoners tevreden?

Er zijn nauwelijks klachten bekend over bodem- en luchtverontreiniging. Ook zijn geen signalen bekend over problemen als gevolg van externe veiligheid van bijvoorbeeld bedrijven op Vosdonk die grenzen aan de wijk.

Wat kan beter?

Bewoners stelden in 2011 nadrukkelijk vragen over (gevolgen van) het afvalbeleid. Ook werd aandacht gevraagd voor (de controle op) het uitlaten van honden, hondenpoep en zwerfafval.

4.2 Milieuontwikkelingen en te verwachten acties

Afval

Het afvalbeleid is in 2009 door de gemeenteraad vastgesteld. Voor vragen over huis aan huis inzameling kunnen bewoners terecht bij het meldpunt van de gemeente.

Op een aantal locaties geven bewoners aan regelmatig overlast van afvalcontainers te ondervinden. Het gaat dan vooral om containers die dichtbij hun huizen staan. Die zien ze liever elders geplaatst. Verder zijn er locaties waar het vuil zich ophoopt. Die locaties willen bewoners met voorrang aangepakt zien. Daar hoort wat bewoners betreft bij dat vanuit de gemeente ook toezicht worden gehouden en handhavend wordt opgetreden. Bewoners zullen ook elkaar aan (moeten) spreken op gedrag.

In 2012 is de container voor plastic bij de Lidl vervangen door een speciale perscontainer.

De door bewoners meest genoemde vorm van overlast gaat over de ondergrondse verzamelcontainers, vooral glas. Wensen over verplaatsen of praktische oplossing zijn bij de gemeente bekend. Aan de hand daarvan wordt in de loop van 2012 bekeken of het mogelijk is geluid te reduceren en/of het binnen de kaders van het gemeentelijke beleid haalbaar is containers te verplaatsen. Dat gebeurt in ieder geval niet met de glasbak op de locatie Harpdreef/Klaroenring. Deze container wordt goed gebruikt. Via een bord worden bezoekers gewezen op de gebruikstijden om zo overlast tot een minimum te beperken.

Honden(poep)

De door bewoners gewenste uitlaatterreinen zijn er. Er is geen behoefte bekend aan nieuwe uitlaatterreinen. Bewoners weten aan welke regels ze zich moeten houden. De gemeente ziet toe op handhaving. Dat kan de gemeente niet alleen. Bewoners zullen ook elkaar op gedrag en gevolgen aan moeten spreken.

Zwerfafval

Door te melden aan de gemeente wordt hier actie op ondernomen. Belangrijk is dat bewoners zelf voorkomen dat er zwerfafval is. In de wijk Banakkers wordt door bewoners met positief resultaat zelf actie ondernomen. Dat voorbeeld zou in Grauwe Polder gevolgd kunnen worden.

Geluidoverlast

Als het om de wegen gaat, is met het leggen van stil asfalt op de Beiaard de gemeente haar afspraak uit 2008 nagekomen. Feit is dat het op sommige wegen als gevolg van toekomstige woningbouw drukker gaat worden. In de huidige situatie is er geen dringende noodzaak om over te gaan tot het treffen van maatregelen, zoals meer stil asfalt. Bij nieuwbouw van woningen, voorzieningen en reconstructie van wegen wordt op basis van de dan geldende geluidnormen beoordeeld of (aanvullende) maatregelen nodig zijn. Woningeigenaren maken zelf de keuze of ze hun woning isoleren. Verder kan bij specifieke (weers)omstandigheden sprake zijn van overlast van de rijksweg en het bedrijventerrein. Dat is een gegeven. Op basis van de huidige wetgeving zijn er geen acties nodig. Het spreekt voor zich dat bij wijziging van wetgeving met als resultaat dat strengere normen gelden, in beeld wordt gebracht of en zo ja welke maatregelen nodig zijn om overlast tegen te gaan.

Bodemverontreiniging

Hiervan is geen sprake. Bij eventuele sanering van bedrijven is dit een vast aandachtspunt om een omgevingsvergunning te krijgen.

CO2

Het beperken van CO2 uitstoot is een speerpunt van de gemeentelijke milieuvisie. Het aanpassen van woningen naar een hoger energielabel maakt daar deel van uit. Bewoners moeten hier zelf het initiatief in nemen. WEL investeert in een deel van haar bezit, zie thema wonen.

Verder neemt de gemeente de komende jaren maatregelen in haar gebouwen, zoals de Gong. Bij nieuwbouw van een brede school worden de actuele energieprestatienormen gehanteerd.

Actiepunten milieu

Afval

- In 2012 ondergronds brengen van afvalcontainers bij de hoogbouw in de wijk
- In 2012 diverse vormen en momenten van communicatie om overlast te voorkomen
- Bewoners spreken elkaar aan.

Honden(poep)

- Controle en handhaving door de gemeente
- Vanaf 2012 spreken bewoners elkaar aan

Zwerfafval

- Melden bij gemeente
- In 2012 opstarten bewonersinitiatief naar voorbeeld Banakkers

Beperken CO2 uitstoot

- Aandachtspunt bij nieuwbouw en aanpassing gemeentelijke gebouwen vanaf 2012.

Geluidoverlast

- Aandachtspunt bij nieuwbouw woningen, voorzieningen en reconstructie van wegen.

5. Mobiliteit en verkeer

5.1 Resultaten overleg bewoners en wijkpartners

Tijdens de bewonersbijeenkomsten van 5 juli 2011 en 16 april 2012 zijn uiteenlopende verkeersonderwerpen aan de orde gesteld. Een tekort aan parkeerplaatsen en zorgen voor handhaving werden het vaakst genoemd. Verder werd aandacht gevraagd voor diverse specifieke knelpunten voor voetgangers, fietsers en andere weggebruikers.

Waarover zijn bewoners tevreden?

Gelet op het beperkte aantal opmerkingen is de conclusie dat bewoners best tevreden zijn over de totale verkeersstructuur en de bereikbaarheid van de wijk.

Wat kan beter?

Het onderwerp parkeren staat met stip bovenaan. Er is volgens bewoners een aantoonbaar tekort aan parkeerplaatsen in sommige buurten. Dat lijkt ook de conclusie van de resultaten van de Burgerpeiling 2012. Vergunninghoudersparkeren en vooral de (verdringings)effecten ervan houdt de gemoederen in sommige buurten bezig.

5.2 Toekomstige ontwikkelingen en effecten op verkeer en mobiliteit

Actualiseren gemeentelijk verkeer- en vervoerplan

In 2012 vindt de actualisering plaats. Eerste kwartaal 2013 wordt het nieuwe beleidsplan vastgesteld en start direct hierna de uitvoering. Inschatting is dat er voor de bereikbaarheid van Grauwe Polder nauwelijks iets wijzigt. Er vinden geen aanpassingen van het wegennet plaats. Nieuwe plannen zoals woningbouw in de Streek en op 't Withoferrein en mogelijke nieuwbouw voor de Brede School Plus worden ingepast in de bestaande structuur. Er zijn ook geen wijzigingen te verwachten in het openbaar vervoer.

Actualiseren nota parkeren in beweging

Dit proces maakt integraal onderdeel uit van de actualisering van het GVVP. Diverse aspecten van parkeren komen hierbij aan de orde. Dat geldt in ieder geval voor het vergunninghoudersparkeren. Wat betreft het eerder door de gemeente opgestelde handboek parkeren geldt dat het een communicatief hulpmiddel is. Uitgangspunt is dat bewoners letterlijk verder moeten kijken dan de plek voor de voordeur om de auto kwijt te kunnen. Voor zover uitkomsten van de Burgerpeiling 2012 aanknopingspunten bieden voor kansrijke oplossingen van knelpunten, wordt er met betrokken bewoners vanaf 2013 over gesproken.

Verkeersveiligheid

Volgens objectieve ongevalgegevens zijn er geen knelpunten in Grauwe Polder. Met uitzondering van de Beiaard is heel Grauwe Polder een 30 km gebied met duurzaam veilige inrichting. Gemotoriseerd verkeer weet dat hier niet harder dan 30 km gereden mag worden. De praktijk is regelmatig anders. Het is belangrijk dat bewoners elkaar hierop aanspreken. Ervaring in heel Etten-Leur is dat het meestal mensen uit de desbetreffende straat zijn die te hard rijden. Waar mogelijk past de gemeente als onderdeel van reconstructie van wegen de wegbreedte aan.

Plannen mobiliteit en verkeer

Verkeer en vervoer

- In 2012 actualisering GVVP, besluitvorming en start uitvoering eerste kwartaal 2013

Parkeren

- Als onderdeel van actualisering GVVP wordt het onderdeel parkeren integraal meegenomen.

6. Veiligheid

6.1 Resultaten overleg bewoners en wijkpartners

Tijdens de bewonersbijeenkomst van 5 juli 2011 zijn diverse onderwerpen aan de orde gesteld die (deels) iets met veiligheid te maken hebben. De top 3 bestaat uit:

- De snelheid en het rijgedrag;
- Het parkeergedrag;
- Betere verlichting

Tijdens de bijeenkomst van 16 april 2012 zijn vooral onderwerpen die te maken hebben met jongerenoverlast aan de orde geweest.

Waarover zijn bewoners tevreden?

Over het algemeen vinden bewoners dat er snel actie wordt ondernomen als er een melding wordt gedaan over (on)veiligheid in de wijk. Projecten zoals 'Veilig achterom' worden ook positief gewaardeerd.

Wat kan beter?

Bewoners geven aan de wijkagent nauwelijks op straat te zien. Juist de politie heeft een aantal taken om de veiligheid en het veiligheidsgevoel in de wijk te verbeteren. Verder vragen bewoners werk te maken van 'hun top vier'.

6.2 Overlast beperken en aanpakken: prioriteit 1

De uitkomsten van de Burgerpeiling 2012 bevestigen de mening van bewoners van Grauwe Polder dat er in hun wijk sprake is van toenemende vernielzucht en bekladding van openbare voorzieningen zoals bushokjes en gebouwen. Het is bekend dat met name het gebouw De Gong het regelmatig moet ontgelden. Dat gebouw wordt de komende jaren nog opgeknapt. Het is van belang nu, maar zeker dan, passende maatregelen te treffen. Al is het alleen maar om bewoners het gevoel te geven dat ze zonder problemen naar het gebouw kunnen komen.

Hangjongeren worden nadrukkelijk genoemd als het gaat om diverse vormen van overlast en bedreiging. Bewoners vermijden plekken waar jongeren samen komen en lopen bij voorkeur een straatje om. De gemeente gaat in samenspraak met het jongerenwerk en ter uitvoering van het jeugdbeleid en het sportbeleid nadrukkelijk op zoek naar deze groepen om de overlast terug te dringen. Het resultaat moet zijn jongeren meer bewust te maken van wat ze aanrichten en ze in contact te brengen met bewoners die overlast van ze ondervinden. Verwachting is dat mede dankzij het project buurtpreventie in deze wijk snel positieve resultaten zichtbaar zullen worden. Uit de Burgerpeiling blijkt dat er bereidheid is onder bewoners om zich met specifieke projecten (speel)voorzieningen bezig te houden. Een bereidheid die verder lijkt te gaan dan het overleg dat al bestaat over het Cruiffcourt.

In 2012 is in ieder geval al een fysieke maatregel genomen om te voorkomen dat jongeren met auto's van Prealle naar het parkeerterrein bij de Lidl kunnen komen.

Aanpak jeugd(groepen) speerpunt politie en partners

De politie geeft in haar jaarplan integrale veiligheid hoge prioriteit aan de aanpak van overlast en criminaliteit door jongeren. Dit doet de politie overigens samen met partijen als gemeente, politie, jongerenwerk, Novadic-Kentron omdat problemen van jongeren vaak te maken hebben met wat er in het gezin, de buurt, op school en in vrije tijd speelt.

De aanpak is ondermeer gebaseerd op het in de zomer van 2011 gelanceerde kaartenproject. Op basis van het kaartensysteem (blauw – geel – rood) worden de jongeren geregistreerd en gewezen op de spelregels die gelden binnen de openbare ruimte. Een rode kaart betekent behalve een gesprek met de jongere en diens ouders tevens bestuursrechtelijke- of strafrechtelijke sancties. Dit project wordt in 2012 voortgezet.

In 2012 worden beleidsregels vastgesteld op basis van de Voetbalwet. Deze beleidsregels maken het mogelijk om een jongere een gebieds- of groepsverbod dan wel een meldingsplicht op te leggen.

Jeugdgroep Grauwe Polder hoogste prioriteit

Dat betekent concreet:

- Het in kaart brengen van de jongeren die deel uitmaken van de groep(en) met vroegsignalering bij geconstateerde jeugdproblematiek.
- Gerichte aanpak overlast van jongeren in buurten.
- Zorgen dat jongeren naar school gaan of aan werk worden geholpen.
- Passende oplossing voor probleemgevallen in speciaal (casuïstiek)overleg.

6.3 Wijkagent zichtbaar en gerichte aanpak van andere vormen van overlast
De wijkagent houdt regelmatig spreekuur. Daar kunnen bewoners met vragen terecht. Samen met professionals in de wijk werk de wijkagent aan een gerichte aanpak van diverse vormen van overlast en meer specifieke acties zoals de aanpak van hennepkwekerijen.

Buurtpreventie

Het is aan bewoners of ze hier in een buurt of de hele wijk werk van willen maken. Als dat zo is, regelt de politie samen met de gemeente een bijeenkomst.

Buurtbemiddeling

Dit project heeft de afgelopen jaren haar waarde bewezen. WEL en gemeente blijven dit project ook na 2012 ondersteunen door met Surplus afspraken te maken.

Plannen veiligheid

- In 2012 gerichte acties voor het terugdringen van overlast door politie, gemeente en jongerenwerk Surplus Welzijn
- In 2012 agenderen politie en gemeente buurtpreventie voor overleg met bewoners
- In 2012 en volgende jaren gaan Woonstichting Etten-Leur, gemeente en Surplus Welzijn door met buurtbemiddeling

7. Werken

7.1 Resultaten overleg bewoners en wijkpartners

Tijdens de bewonersbijeenkomsten van 5 juli 2011 en 16 april 2012 is dit onderwerp niet aan de orde geweest. Uit de Burgerpeiling 2012 blijkt evenwel dat bewoners concreet vragen om werk(ervaring).

7.2 Wet werken naar vermogen

Voor het werken is de beoogde nieuwe Wet werken naar vermogen een speerpunt van de gemeente.

Mensen die een beroep doen op een uitkering worden direct begeleid naar werk. Zij en verder iedereen die een grote afstand heeft tot de arbeidsmarkt kunnen deelnemen aan projecten zoals Buur voor Buur(t). Via dit project kunnen mensen zich inzetten voor bewoners in de wijk, die ondersteuning nodig hebben bij het zelfstandig wonen. Te denken valt aan kleine klussen in en om het huis.

7.3 Kansen voor beginnende zelfstandigen

De gemeente heeft in bestaande accommodaties enkele ruimten beschikbaar voor startende zelfstandige ondernemers. In eerste instantie gaat het om kleinschalige ruimten voor specifieke wijkgebonden werkzaamheden. Afhankelijk van de actuele vraag is de gemeente bereid om deze in de wijk te faciliteren.

Acties werken

- Vanaf 2012 via onder het project 'Buur voor buur(t)' inschakelen van uitkeringsgerechtigden door gemeente, Woonstichting Etten-Leur en Surplus Welzijn.
- Vanaf 2012 kansen voor startende zelfstandigen in gemeentelijke accommodaties.